

ФІСКАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

О. Микуляк, І.-О. Москалюк

*Львівський національний університет імені Івана Франка
79008, м. Львів, проспект Свободи, 18
e-mail: olesia_mykuliak@ukr.net, moskaliuk.oleksander@gmail.com*

Систематизовано чинники розвитку зовнішньоекономічної діяльності; проаналізовано сучасний стан оподаткування зовнішньоекономічної діяльності України, оцінено його фіскальну ефективність; розкрито способи та інструменти ухилення від сплати митних платежів; запропоновано заходи щодо удосконалення системи адміністрування митних платежів у контексті оптимізації фіскального регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Ключові слова: *зовнішньоекономічна діяльність, фіскальне регулювання, фіскальна ефективність, адміністрування митних платежів, ухилення від сплати митних платежів, оптимізація фіскального регулювання зовнішньоекономічної діяльності.*

Соціально-економічний розвиток у країнах з ринковою економікою, що розвиваються, до яких належить і Україна, засвідчив різний ступінь податкового регулювання і ролі, яка йому надавалася. Очевидним стало й те, що сучасні податкові реформи повинні набувати нового змісту й сприяти формуванню ефективного регулювання зовнішньоекономічних операцій, враховуючи особливості розвитку України, стан реформування економіки, рівень конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, його інвестиційні та інноваційні можливості.

Для України нагальною потребою виступає формування податкової системи, яка сприятиме стабілізації та конкурентоспроможності її економіки при входженні в світове господарство. Важлива роль при цьому повинна надаватися процесу оподаткування зовнішньоекономічної діяльності, оскільки надходження митних платежів займають високу частку у структурі дохідної частини Державного бюджету України. Тому формування ефективної системи оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в умовах лібералізації митної політики України є надзвичайно актуальним питанням та потребує ґрунтовних наукових досліджень.

Теоретичне підґрунтя до розуміння проблем оподаткування зовнішньоекономічних операцій закладене у працях відомих зарубіжних економістів: Р. Вернона, Д. Кейнса, П. Кругмана, С. Ліндера, А. Маршала, Дж. Мілля, Б. Оліна, М. Познера, Д. Рікардо, А. Сміта, А. Файоля, Ф. Хекшера та ін. Різні аспекти оподаткування зовнішньоекономічної діяльності розкриті у працях українських науковців: В. Андрущенко, І. Бережноюка, І. Бураковського, А. Войцешука, М. Дем'яненка, О. Гребельника, Ю. Іванова, С. Кваші, А. Кредісова, А. Крисоватого, П. Лайка, І. Лютого,

П. Мельника, В. Науменка, П. Пашка, Л. Пісьмаченка, П. Саблука, Р. Саблука, В. Сіденка, В. Суторміної, В. Федосова, А. Філіпенка, С. Юрія та інших.

Метою дослідження є обґрунтування фіскальних аспектів розвитку зовнішньоекономічної діяльності України, а також розроблення пропозицій щодо підвищення регулюючого потенціалу оподаткування в контексті збалансування соціально-економічного розвитку держави.

Податки від зовнішньоекономічної діяльності є фіскальним ресурсом державного бюджету, які відіграють суттєву роль у наповненні дохідної його частини. А в умовах нестабільності надходжень до державного бюджету, викликану системною кризою в Україні, спостерігається тенденція до зменшення частки визначених податків у фіскальних надходженнях. З іншого боку, реалізація фіскальної функції податків від зовнішньоекономічної діяльності пригнічується низкою чинників, зокрема, зобов'язаннями України як члена Світової організації торгівлі, необхідністю розвитку імпортозаміщувального вітчизняного виробництва, а також можливим конфліктом фіскальних та регулюючих цілей державної податкової політики.

Згідно з підходом Ю. Іванова, всі інструменти податкового регулювання за напрямом впливу поділяють на 3 групи [1].

1. Стимулюючі, застосування яких стимулює або зацікавлює платників податків у виконанні дій, пріоритетних з точки зору суспільних інтересів. Використання таких інструментів дає змогу знизити податкове навантаження на відповідних суб'єктів оподаткування, зменшуючи тим самим непродуктивне вилучення їхніх фінансових ресурсів.

2. Компенсаційні, призначення яких – це усунення наслідків викривлень, пов'язаних з вадами ринкового розподілу ресурсів, компенсація негативного впливу на платників податків зовнішніх чинників або підтримка їхніх дій, які відповідають загальнонаціональним інтересам.

3. Дестимулюючі, застосування яких збільшує податкове навантаження на платника податків у разі виконання ним небажаних дій або господарських операцій. Прикладом стримувальних інструментів є збільшення ставок акцизів, розширення переліку підакцизних товарів, споживання яких знижується.

Варто зазначити, що класифікація інструментів податкового регулювання є умовною, тому що один і той самий інструмент може одночасно стримувати платника податків від одних дій і зацікавлювати у виконанні інших.

Систематизуємо чинники, які негативно впливають на розвиток зовнішньоекономічної діяльності України (табл. 1).

Саме тому необхідно оцінити вплив оподаткування зовнішньоекономічної діяльності на фіскальну достатність Державного бюджету України за відповідними показниками, які функціонально характеризують залежність бюджету від ефективності діяльності фіскальних органів та показують, наскільки податки від зовнішньоекономічної діяльності, за якими оподатковується зовнішньоекономічна діяльність, наповнюють дохідну частину Державного бюджету задля виконання суспільних завдань. До таких показників належать:

- питома вага податків від зовнішньоекономічної діяльності у доходах Державного бюджету України;
- рівень концентрації податків від зовнішньоекономічної діяльності та внутрішніх податків у фіскальних доходах Державного бюджету України;
- коефіцієнт виконання запланованих податкових надходжень від зовнішньоекономічної діяльності;

- рівень втрат Державного бюджету України внаслідок пільгового оподаткування зовнішньоекономічної діяльності;
- рівень покриття податками від зовнішньоекономічної діяльності витрат Державного бюджету України тощо.

Таблиця 1

Негативні чинники впливу на розвиток зовнішньоекономічної діяльності України

Група чинників	Чинники
1. Політичні	<ul style="list-style-type: none"> • нестабільна політична ситуація в Україні; • високий рівень корупції й недовіри до держави як гаранта виконання угод та контрактів
2. Організаційно-управлінські	<ul style="list-style-type: none"> • недосконалість і нестабільність законодавчої бази; • громізка процедура збирання документів і реєстрації суб'єктів ЗЕД; • низька якість інфраструктурного забезпечення ЗЕД; • неефективність системи менеджменту ЗЕД
3. Виробничі	<ul style="list-style-type: none"> • технологічне відставання від провідних країн світу; • низький рівень якості товарів; • висока матеріаломісткість продукції
4. Фінансові	<ul style="list-style-type: none"> • високий рівень інфляції; • низька рентабельність виробництва
5. Трудові	<ul style="list-style-type: none"> • несприятлива демографічна ситуація в країні; • нестача кваліфікованого персоналу; • низька продуктивність праці

Вагомим показником, що свідчить про важливу роль податків від зовнішньоекономічної діяльності у формуванні доходів Державного бюджету, є питома вага податків від зовнішньоекономічної діяльності у доходах Державного бюджету України, який наведений у табл. 2.

Таблиця 2

Податкові надходження до Державного бюджету України від зовнішньоекономічної діяльності у 2007-2018 роках

Роки	Загальна сума податкових надходжень від зовнішньоекономічної діяльності до Державного бюджету, млн. грн. у т.ч.						Питома вага податків від ЗЕД у доходах Державного
	Усього	ПДВ	Акцизний податок	Мито			
				Усього	Ввізне	Вивізне	
2007	30154,9	23029	598,9	6527	6006,5	520,5	28,63
2008	40399,5	32106,2	1050,8	7242,5	6972,6	269,9	29,47
2009	53286,2	41910,3	1495,6	9880,3	9588,9	291,4	30,58
2010	95749,4	81066,2	2553	12130,2	11932,8	197,4	39,66
2011	86082,2	75680,7	3690	6711,5	6328,8	382,7	31,54
2012	87266,6	73814,6	4600,8	8851,2	8556,4	294,8	36,27
2013	114529,8	96014,1	6743,8	11771,9	10462,8	1311,3	36,40
2014	124558,6	101604,5	9767,8	13186,6	12985,8	200,8	36,00
2015	118833,9	96544,6	8946,8	13342,5	13264,6	77,9	35,03
2016	136751,4	107287,3	16855,4	12608,7	12388,6	220,1	38,31
2017	203394,1	138766,5	24326,8	40300,8	39881,0	419,8	38,03
2018	236835,9	181458,7	35006,2	20371,0	20001,3	369,7	38,40

Джерело: побудовано на основі [2]

Як свідчать статистичні дані, наведені у таблиці 2, за останні роки питома вага податків від зовнішньоекономічної діяльності становила 38% [2]. Хоча в абсолютному вираженні податки від зовнішньоекономічної діяльності у доходах Державного бюджету України мають тенденцію до збільшення. На зміну питомої ваги податків від зовнішньоекономічної діяльності у доходах Державного бюджету України за період 2007-2016 рр. впливали різні чинники.

У період 2007-2008 рр. збільшенню питомої ваги податкових надходжень від зовнішньоекономічної діяльності у доходах Державного бюджету України посприяла відміна преференцій для вільних економічних зон та територій пріоритетного розвитку, а також запровадження у 2004 р. мита на природний газ у газоподібному та скрапленому стані, а згодом збільшення на нього ставок у 2007 р. у 2,5 рази, а з 2008 р. – у 3 рази.

У 2008-2009 рр. на збільшення зазначених податків впливали вже інші чинники: за рахунок проведення лібералізаційних заходів у зовнішньоекономічній сфері відбулося збільшення обсягів імпорту товарів до України з 60,4 млрд. дол. США у 2007 р. до 83,8 млрд. дол. США у 2008 р., тобто на 38,7%. Також чинниками впливу на рівень концентрації податкових надходжень від зовнішньоекономічної діяльності стало:

- збільшення бази оподаткування шляхом посилення контролю за визначенням митної вартості;
- припинення надання пільг за рішенням суду, що дало змогу скоротити у 2009 р. порівняно з 2008 р. умовні нарахування мита на 854,5 млн. грн., або на 15,5 %;
- девальвація національної грошової одиниці відносно світових валют як результат фінансової кризи, що призвело до збільшення вартісних показників обсягів імпорту [3, с. 70-71].

Варто відмітити, що у 2009 р. зниження вивізного мита на 34 % не дозволило рівню концентрації податкових надходжень від зовнішньоекономічної діяльності піднятися вище від 39,66 % [4].

2010-2012 рр. тенденція щодо зростання питомої ваги податкових надходжень від зовнішньоекономічної діяльності змінилася, оскільки саме відбулося скорочення вищезазначеного показника на 8,1 % у 2010 р. Таке скорочення зумовлено:

- зменшенням обсягів імпорту та експорту товарів, робіт та послуг на 46,9%, або на 40102,2 млрд. грн. у зв'язку з низькою інвестиційною активністю, що позначилося на зниженні імпорту машинобудування, устаткування, обладнання, транспортних засобів та інших технологічних товарів;
- зниженням ставок імпортного мита у зв'язку зі вступом до СОТ;
- падінням промислового виробництва, яке вплинуло на зниження потреб українських підприємств у сировині, матеріалах та енергоресурсах;
- зменшенням споживчого кредитування та доходів населення, яке спричинило зниження обсягів увезення споживчих товарів: побутової техніки, легкових автомобілів, харчових продуктів [5, с. 163-164].

У 2013-2018 рр. попри розвиток негативних тенденцій у зовнішньоекономічній діяльності та в країні цілому, що зумовлено низькою економічною активністю, зменшенням купівельної спроможності домогосподарств, призупиненням виробничих потужностей та руйнуванням транспортної інфраструктури на сході держави, зниженням цін на світових товарних ринках, а також погіршенням торговельних відносин з Росією, рівень концентрації податкових надходжень від зовнішньоторговельної діяльності у доходах Державного бюджету становив у середньому 38,3 %. Окремими чинниками такого зростання стали:

- введення у 2014 р. додаткової ставки 7 % з податку на додану вартість на медичні вироби, які раніше звільнялися від оподаткування. Так, з квітня до липня 2014 р. податком на додану вартість за ставкою 7 % оподатковували пелюшки для немовлят, підгузки, мікроскопи, вату, марлю, реагенти для визначення групи крові тощо [6];
- скасування податкової пільги з податку на додану вартість на операції з постачання деревини товарних позицій 4401, 4403, 4404 згідно з УКТ ЗЕД;
- збільшення ставок акцизного податку на підакцизні товари та наближення їх до європейських стандартів упродовж 2014-2016 рр. Наприклад, підвищення у 2015 р. ставок акцизного податку на бензин та дизпаливо на 2 %; на транспортні засоби від 0,4 до 33 %; у 2016 р. ставки акцизного податку на пальне зросли на 13 %;
- запровадження у 2015 р. акцизного податку на вантажні автомобілі та автобуси;
- збільшення обсягів зовнішньої торгівлі у 2016-2018 рр.;
- збільшення експорту зернових культур у 2014 р. порівняно з 2013 р. на 2,7 % у зв'язку з лібералізацією доступу українських товарів на ринки ЄС;
- збільшення імпорту тютюну у 2014 р. порівняно з 2013 р. на 6,3 %;
- збільшення у 2015 р. експорту відходів і брухту чорних металів у 1,9 разів порівняно з 2014 р.;
- запровадження у 2016 р. системи електронного адміністрування реалізації пального;
- девальваційні та інфляційні процеси в країні національної грошової одиниці щодо світових валют як результат системної кризи, що призвело до збільшення вартісних показників обсягів імпорту та експорту.

Незважаючи на зменшення рівня концентрації податкових надходжень від зовнішньоекономічної діяльності у доходах Державного бюджету у 2011, 2014, 2015 роках, рівень концентрації цих податків у загальних фіскальних доходах бюджету складає більше або близько 50 %. Це засвідчує важливу фіскальну роль податків від зовнішньоекономічної діяльності у формуванні доходів бюджету.

Водночас аналізуючи систему митного контролю в Україні, можна визначити проблеми, які перешкоджають ефективності його проведення: наявність прогалин у нормативно-правових актах; ризикоорієнтована система відбору суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності до митного контролю; недосконала інформаційна взаємодія суб'єктів, що беруть участь у митному контролі [7]. Фіскальна ефективність митного контролю залишається невисокою, оскільки підприємства використовують різні способи й інструменти ухилення від сплати податків. До стандартного набору, зокрема, входять: маніпуляції з митною вартістю товарів (перерваний транзит, пряма контрабанда); незаконне відшкодування з бюджету при експорті; переміщення прибутку до «податкових гаваней» («офшорів»); викривлення бази оподаткування (приховування обсягів продажу) та ін. Розглянемо їх детальніше.

Ухилення від сплати податків за допомогою офшорних схем. Метою застосування цих схем є уникнення сплати податку на прибуток підприємств. Переважна більшість великих експортерів проводять операції через посередників, що розташовані у низькоподаткових юрисдикціях (Люксембург, Нідерланди, Швейцарія). Так, 50 найбільших компаній-експортерів у 2017 р. провели операції, які мають ознаки переміщення прибутку, на суму 14,4 млрд. дол. США, що сягає 37,6 % від загального експорту (38,2 млрд. дол. США) [8]. За альтернативним підрахунком міжнародної організації Global Financial Integrity, протягом 2008-2017 рр. з України виведено (відповідно, без сплати податків) близько 116 млрд. дол., що становить у середньому 9,4% від ВВП щорічно. Якщо припустити, що подібна тенденція триває у порівнянних обсягах, то йдеться приблизно про 9 млрд. дол. щорічно, або 240-250

млрд. грн. Відповідні втрати бюджету від несплати податку на прибуток становлять близько 50 млрд. грн на рік.

Фіктивне підприємництво (missing trader). Фіктивне підприємництво, у розумінні сфери податків, передбачає отримання контролю над суб'єктом підприємницької діяльності для вчинення дій, спрямованих на уникнення або ухилення від сплати податків, – ПДВ, отримання готівки та проведення маніпуляцій із документацією. Схема незаконного відшкодування ПДВ, коли товари багаторазово експортуються, внаслідок чого експортер відшкодовує ПДВ, а постачальники, не сплативши податок, зникають, – отримала назву «карусельної». Один і той же товар може курсувати між країнами по колу, дозволяючи використовувати відшкодування ПДВ як інструмент злочинного бізнесу. «Карусельні» схеми набули поширення в ЄС («карусельне шахрайство») у сфері високотехнологічних товарів (мобільні телефони або комп'ютерні чіпи). Втрати ЄС від ПДВ-шахрайства (VAT fraud) оцінюються в 200–250 млрд. євро щорічно, а внаслідок таких зловживань втрачається (VAT GAP) до 15% надходжень ПДВ.

Формування схемного податкового кредиту. Суть цієї схеми полягає в тому, що підприємство (у більшості випадків легальний імпортер) офіційно імпортує товари до України, сплачуючи до бюджету ПДВ на імпорт та отримуючи, відповідно, податковий кредит на цю суму. Далі товар реалізується всередині країни за готівкові кошти, однак за документами все ще залишаючись на товарному обліку підприємства. Одночасно СЕА ПДВ надає такому підприємству можливість виписувати податкові накладні на всю суму імпортного ПДВ, що дає змогу протиправно сформувати податковий кредит зацікавленим платникам ПДВ, а отримані на рахунки кошти повернути клієнту готівкою за вирахуванням 10–12 %. Схема є дуже важкою для виявлення контролюючими органами, не ідентифікується на стадії декларування, потребує проведення інвентаризації товарних залишків та звірки товарних опцій.

За даними Державної фіскальної служби України, «протягом 2018 року припинено незаконну зовнішньоекономічну діяльність 61 ризикового підприємства-імпортера, які шляхом використання товарів «групи прикриття», декларування неправдивих відомостей про кількість товарів сформували схемний податковий кредит підприємствам реального сектору економіки на суму ПДВ 760 млн. грн., анульовано свідоцтво платника ПДВ 33 імпортерам. За результатами таких контрольних заходів попереджено формування схемного податкового кредиту за рахунок підміни товарів, ввезених на територію України ризиковими підприємствами- імпортерами, на 257 млн. гривень» [2].

Ухилення / уникнення від сплати податків через порушення митних правил та контрабанду. За даними Global Financial Integrity, які побудовані на порівнянні національних статистик експорту та імпорту по країнах світу, зниження вартості імпорту (разом із контрабандою і схемами із ввезення фізичними особами товарів, легально експортованих із країни-експортера, але провезених до України без митного оформлення) складало у період 2007-2016 рр. в середньому 13 млрд. дол. на рік (завищення – 4.2 млрд. дол.). Іншими словами, вартість імпорту знижувалася приблизно на 20%, і з урахуванням скорочення імпорту в останні роки відповідна цифра на 2018 р. мала би становити близько 9.6 млрд. дол. Але за час після Революції Гідності відбулися певні зміни, які дозволяють стверджувати про зменшення обсягів зловживань.

Основні зловживання з ухиленням від сплати податків та мінімізацією податкових зобов'язань, припадають на великомасштабні зовнішньоекономічні операції за участю великих підприємств. Загальні обсяги недоотриманих бюджетом коштів внаслідок таких операцій складають мільярди доларів.

З метою подальшого спрощення ведення бізнесу в Україні стосовно удосконалення системи адміністрування митних платежів доцільно впровадити такі заходи:

- створення сучасної платіжної системи сплати за допомогою платіжної картки та запровадження в дослідну експлуатацію новітньої системи управління фінансовими потоками, що дозволить автоматизувати процес розрахунків з бюджетом з одночасним зведенням до мінімуму впливу суб'єктивного чинника, удосконалити систему обліку та контролю руху коштів;

- удосконалення процедури адміністрування митних платежів з урахуванням вимог і правил міжнародної практики (СОТ та інших країн) шляхом внесення змін до Митного та Податкового кодексів України стосовно оптимізації та скорочення податкових пільг, посилення платіжної дисципліни, що сприятиме збільшенню податкових надходжень до бюджету;

- створення єдиної системи аналізу, звітності та прогнозування надходжень митних платежів шляхом вироблення програмного продукту з обробки даних єдиної автоматизованої системи митних і податкових даних. Це дозволить вдосконалити аналітичну роботу митниць стосовно проведення аналізу чинників, що впливають на надходження митних платежів, а також автоматизувати процес прогнозування основних показників надходження до бюджету від експортно-імпортних операцій;

- максимальна автоматизація процедури контролю визначення митної вартості з метою нівелювання людського чинника на ухвалення рішень.

Поряд з цим, важливо сконцентруватися безпосередньо на митно-тарифному регулюванні ЗЕД, до якого зарахуємо, крім визначення митної вартості та митних тарифів, також рівень митних пільг. З'ясовано, що значна невідповідність ефективних і номінальних митних тарифів пояснюється наявністю великих обсягів пільгового імпорту, який не обкладають митом взагалі або обкладають за заниженим тарифом.

На нашу думку, використання пільгових тарифів повинно бути обмежено. На користь цього спрямована загальна тенденція зниження тарифів відповідно до вимог СОТ. Якщо порівняємо середньозважену ставку митних тарифів в Україні до вступу в СОТ з індійським аналогом в умовах членства в СОТ, то побачимо, що Україна занадто лібералізувала ЗЕД, що в умовах відсутності стратегічних пріоритетів розвитку та дієвих структурних реформ набуло більше негативних рис, ніж позитивних. Відкритість української економіки не дозволила сформувати конкурентоспроможність української продукції.

У період економічної кризи країни схильні до збереження неринкових форм обмеження ЗЕД. Наприклад, у деяких країнах внаслідок останньої продовольчої кризи відбулося обмеження експорту та цінове регулювання. Більше того, збільшення встановлених стандартів викидів у навколишнє середовище та стандартів праці стимулює високорозвинені країни до впровадження стандартів і вимог для їхніх торговельних партнерів, що в подальшому ускладнює конкурентоспроможність цих країн.

Таким чином, вказані заходи щодо забезпечення фіскального ефекту зовнішньоекономічної діяльності мають базуватися на якісно новій парадигмі задоволення фіскальних потреб, враховуючи інтереси і держави, і суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

1. Іванов Ю. Б. Податкова система : підручник / Ю. Б. Іванов, А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – К. : Атіка, 2016. – 920 с.
2. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua>.

3. Дрига А. Непрямі податки в системі регулювання суспільного добробуту / А. Дрига, І. Лютий // Науковий вісник : зб. наук. праць Академії ДПС України. – Ірпінь, 2012. – № 1 (15). – С. 66–73.
4. Гуцул І. А. Зарубіжний досвід митного регулювання та можливості його застосування в Україні / І. А. Гуцул // Економіка, фінанси та менеджмент: проблеми та шляхи розвитку : зб. матеріалів Міжнар. наук.–практ. конф. у 2-х ч. – Сімферополь : Economics, 2013. – Ч. 2. – С. 82–84.
5. Голуб В. Проблеми механізму регулювання та оподаткування зовнішньоекономічної діяльності в Україні / В. М. Голуб // Чернігівський науковий часопис. Сер. 1 : Економіка і управління. – 2015. – № 1 (3). – С. 162-167.
6. Закон України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» від 31.03.2014 р. №1166–VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1166-18>
7. Осадча Н. В. Методи формування регуляторного митного режиму в умовах глобалізаційних процесів [Електронний ресурс] / Н. В. Осадча. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/23168/21>
8. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me.gov.ua>

References

1. Ivanov, Y. (2016). Podatkova systema : Pidruchnyk [The tax system: A Tutorial], 920 [in Ukrainian] [in Ukrainian].
2. Ofitsiyyny sayt Derzhavnoyi fiskal'noyi sluzhby Ukrayiny [Official site of the State Fiscal Service of Ukraine]. Retrieved from <http://sfs.gov.ua> [in Ukrainian].
3. Dryha, A., Ljutyj, I. (2012) Nepryami podatky v systemi rehulyuvannya suspil'noho dobrobutu [Indirect taxes in the public welfare regulation system] Naukovyy visnyk : zb. nauk. prats' Akademiyi DPS Ukrayiny – Scientific Bulletin: Coll. of sciences. of the Academy of the State Movement for Traffic Police of Ukraine, 1 (15), 66-73 [in Ukrainian].
4. Hutsul, I. (2013) Zarubizhnyy dosvid mytnoho rehulyuvannya ta mozhlyvosti yoho zastosuvannya v Ukrayini [Foreign experience of customs regulation and its possible application in Ukraine] Ekonomika, finansy ta menedzhment: problemy ta shlyakhy rozvytku – Economy, finance and management: problems and ways of development, 2, 82–84 [in Ukrainian].
5. Holub, V. (2015) Problemy mekhanizmu rehulyuvannya ta opodatkuвання zovnishn'o-ekonomichnoyi diyal'nosti v Ukrayini [Problems of the mechanism of regulation and taxation of foreign economic activity in Ukraine] Chernihiv's'kyi naukovyy chasopys. S. 1 : Ekonomika i upravlinnya – Chernihiv scientific journal. Avg. 1: Economics and Management, 1 (3), 162-167 [in Ukrainian].
6. Pro zapobihannya finansovoyi katastrofy ta stvorennya peredumov dlya ekonomichnoho zrostannya v Ukrayini [On the prevention of financial catastrophe and creation of preconditions for economic growth in Ukraine. The Law of Ukraine] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1166-18> [in Ukrainian].
7. Osadtcha, N. Metody formuvannya rehulyatornoho mytnoho rezhymu v umovakh hlobalizatsiynykh protsesiv [Methods of forming a regulatory customs regime in the context of globalization processes] <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/23168/21> Retrieved from <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/23168/21> [in Ukrainian].
8. Ofitsiyyny sayt Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli i sil's'koho hospodarstva Ukrayiny [Official site of the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine] Retrieved from <http://me.gov.ua> [in Ukrainian]

**FISCAL ASPECTS OF REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES
IN UKRAINE****O. Mykuliak, I.-O. Moskaliuk***Ivan Franko National University of L'viv**e-mail: olesia_mykuliak@ukr.net, moskaliuk.oleksander@gmail.com*

External economic activity taxes are a fiscal endeavor of the state budget, which play a significant role in contributing to the far-reaching part of it. And because of the unstable debt arrears caused by the state budget in Ukraine, there is a tendency to decrease the share of the determined taxes in the budget.

The factors of development of foreign economic activity are systematized; the current state of taxation of foreign economic activity of Ukraine is analyzed, the fiscal efficiency of taxation of foreign economic activity of Ukraine is estimated; methods and tools for evasion of customs duties are disclosed; Measures to improve the system of administration of customs payments in the context of optimization of fiscal regulation of foreign economic activity in Ukraine are proposed.

According to estimates, the weighting of the data from the external economic activity is 38%. In the absolute tax evasion of external economic activity in Ukraine, the State Budget tends to increase. The level of concentration of these taxes in the overall fiscal budget is more than or equal to 50%. This confirms the important fiscal field of tax from external economic activity in the formulation of budgetary standards.

At the same time, analyzing the system of customs control in Ukraine, it is possible to identify problems that hinder the effectiveness of its implementation: the presence of gaps in the legal acts; a risk-averse system for eliminating subjects of external economic activity to the customs office; unaccounted for information interception of the subjects taken in the customs control. The fiscal efficiency of the customs control is left low by how many businesses are using different methods and tools to evade paying taxes.

In order to further facilitate business conduct in Ukraine, a cost-effective improvement of the customs administration system is advisable to implement the following measures: opening of the payment system of the payment system with the help of the payment card and transferring it to the proper operation of the newest system of financial management; improvement of the procedure of administration of customs payments with the elimination of requirements and rules of international practice on the basis of optimization of tax privileges, strengthening of payment discipline; creation of a single automated analysis system, reporting and forecasting of customs payments; maximum automation of the customs clearance control procedure with the aim of eliminating the human factor for decision making.

Keywords: foreign economic activity, fiscal regulation, fiscal efficiency, administration of customs payments, tax evasion, optimization of fiscal regulation of foreign economic activity.